ΤΕΧΝΕΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

Στο Βορρά ο έπαινος...

Η «ΤΕΧΝΗ» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΕ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΜΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΓΚΕΡΝΙ

Γράφειο ο **ΒΑΙΟΣ ΠΑΓΚΟΥΡΕΛΗΣ**

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ, ή καλύτερα η θεατρική προσπάθεια, ο προβληματισμός και ο πειραματισμός βρίσκονται σε **υψηλό επίπεδο** στη Θεσσαλονίκη. Αυτό είναι ένα γεγονός παράδοξο σε πρώτη ματιά, ειδικά αν σκεφθεί κανείς πως η συμπρωτεύουσα διαθέτει δυο, τρεις, πέντε θιάσους μόνο, δηλαδή αριθμό ελάχιστο αν συγκριθεί με τους τους ογδόντα ή εκατό της Αθήνας και με την αναλογία των πληθυσμών των δύο πόλεων. Η «ποσότητα», όμως, στα θέματα του θεάτρου αποτελεί μάλλον παραπλανητικό στοιχείο. Και η παραδοξότητα του θεατρικού φαινομένου της Θεσσαλονίκης εξαφανίζεται αμέσως αν «μετρηθούν» άλλες διαστάσεις, όπως η **μη εμπορευματοποίηση** της τέχνης, που υπάρχει σε μεγάλο βαθμό εκεί και η αδιατάρακτη **προσήλωση** σε καλλιτεχνικούς στόχους (σε αντίθεση με την Αθήνα, όπου πλάνες «Σειρήνες» δημοσιότητας, ανταγωνισμού, κ.λπ. τραγουδούν σε κάθε θεατρική γωνιά...).

Και ένα δείγμα αυτού του υψηλού επιπέδου έδωσε – στο αθηναϊκό κοινό – την προηγούμενη και τούτη τη βδομάδα η **Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»** Θεσσαλονίκης. Παρουσιάζοντας (στα πλαίσια της – «ταπεινής» αλλά τόσο ενδιαφέρουσας – Διεθνούς Θεατρικής Συνάντησης, που οργάνωσε πάλι φέτος στο θέατρο «Αβέρωφ» η «Θεατρική Συντεχνία»), τη χειμωνιάτικη δουλειά της πάνω σε τρία έργα: Τη **«Φιλονικία» του Μαριβό, τις «Νύχτες χαμένων ερώτων» του Γιούκιο Μισίμα και την «Τραπεζαρία» του Α.Ρ. Γκέρνι.**

ΚΑΙ ΜΟΝΟ το ρεπερτόριο στο οποίο κινήθηκε η θεατρική ομάδα της «Τέχνης» φανερώνει το εύρος των **ενδιαφερόντων** και των **αναζητήσεών** της πάνω στα θεατρικά κείμενα. Ενας Γάλλος κλασικός (που τα τελευταία χρόνια «ξανα – ανακαλύφθηκε» από τη διεθνή σκηνή), ένας – ο σημαντικότερος ίσως μεταπολεμικά – Ιάπωνας κι ένας σύγχρονος Αμερικανός συγγραφέας, βρέθηκαν στο «στόχαστρο» και προσέφεραν το «υλικό». Για να έρθουν μετά οι ίδιες οι παραστάσεις να το αξιοποιήσουν (τουλάχιστον των δύο τελευταίων έργων, που είχε την ευκαιρία ο υπογράφων τη στήλη να παρακολουθήσει) με γνώμονα πάντα τη διοχέτευση του προβληματισμού σε σκηνική πράξη, **εύληπτη** από το – μεγάλο – κοινό.

Μια τέτοια – οπωσδήποτε αξιέπαινη προσπάθεια – δεν προϋποθέτει, βέβαια, και αποτέλεσμα ανεπιφύλακτα δεκτό, είτε στο «θεωρητικό» μέρος, είτε στην «εφαρμογή», είτε και στα δύο. Και οι επιφυλάξεις (που, όμως, έχουν περισσότερο θεατρολογική σημασία, παρά πρακτική) συγκεντρώνονται κυρίως στην παράσταση με τις **«Νύχτες των χαμένων ερώτων» του Μισίμα**. (Κάτω από τον αυθαίρετο, αλλά εύστοχο, αυτό τίτλο κρύβονται τέσσερα μονόπρακτα, τέσσερα σύγχρονα έργα απόλυτα προσωπικά, εμπνευσμένα, όμως, από το ιαπωνικό παραδοσιακό θέατρο Νο).

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ τους έδειχνε να ήθελε, έστω στη μορφή, τα κείμενά του – παρά το «μητρικό» χώρο τους – να αποδίδονται αποδεσμευμένα από κάθε τοπικό ιαπωνικό χρώμα. Πράγμα που σίγουρα δίνει διαφορετικό «βάθος» στο παιχνίδι του έρωτα και του θανάτου που παρουσιάζουν. Αντίθετα, ο σκηνοθέτης **Νίκος Χουρμουζιάδης** (με την «συνενοχή» των – «αισθαντικών» – σκηνικών και κοστουμιών του **Απ. Βέττα**) προσέδωσε ένα κάποιο «εξωτικό» ύφος, που έμοιαζε να μεταθέτει ή και να συρρικνώνει το μέγεθος της φαντασίας των κειμένων του **Μισίμα**. Πάντως, η επιφύλαξη αυτή μαζί με κάποιες άλλες σχετικά με την ερμηνεία ορισμένων ηθοποιών δε σημαίνει ότι το όλο εγχείρημα ήταν αναποτελεσματικό. Οχι. «Γνωρίζει» το μεγάλο **Μισίμα** και προσφέρει άφθονα στοιχεία της μαγείας του στους θεατές (ενισχυόμενο τόσο από τη μετάφραση της **Εφης Σταμούλη** όσο και από τη – θαυμαστή – μουσική του **Ηρ. Πασχαλίδη**).

Χωρίς προβλήματα, από την άλλη μεριά, κυλάει η παρουσίαση της **«Τραπεζαρίας» του Γκέρνι**. Φυσικά, πρόκειται για έργο πολύ μικρότερου βεληνεκούς από αυτά του **Μισίμα**. (Και μάλλον υπολείπεται και από ένα άλλο έργο του ίδιου συγγραφέα τη **«Λέσχη»**, που παίχτηκε το χειμώνα στην Αθήνα). Εχει, όμως, πάμπολλες «τεχνικές δυσκολίες», καθώς αποτελείται από αλλεπάλληλες σκηνές με ενότητα χώρου μόνο αλλά όχι και χρόνου και ηρώων. (Οι σκηνές διαδραματίζονται στην τραπεζαρία ενός μεγαλοαστικού αμερικανικού σπιτιού, την οποία αναπαράστησε «γλαφυρά» η σκηνογράφος **Ιωάννα Μανωλαδέκη**).

ΤΙΣ «ΤΕΧΝΙΚΕΣ» αυτές δυσκολίες αντιμετώπισε με σταθερότητα και ευλυγισία η **Ερση Βασιλικιώτη** στη σκηνοθεσία της, προωθώντας συγχρόνως την ανάγλυφη και ολοκληρωμένη εμφάνιση των χαρακτήρων και των ανθρώπινων σχέσεων που διαγράφει ο **Γκέρνι**. (Και που μετέφερε στα ελληνικά η – έξυπνη – μετάφραση της **Θάλειας Σκαρλάτου**). Αλλά, ο μεγαλύτερος έπαινος ανήκει, ίσως στους ηθοποιούς του θιάσου, οι οποίοι αντεπεξήλθαν δυναμικά στις συνεχείς αλλαγές των ρόλων, καταφέρνοντας να τους δώσουν υπόσταση. (Οι αξιόλογες επιμέρους ερμηνείες τους πείθουν ότι έχουν τη δυνατότητα στο μέλλον να καλύψουν τις όποιες αδυναμίες τους). Γι' αυτό αξίζει να αναφερθούν αναλυτικά τα ονόματα όλων. (Οι ίδιοι, άλλωστε ερμήνευσαν και τα έργα του **Μισίμα**). Είναι οι: **Γ. Κορμανός, Μέντη Κυριάκογλου, Α. Νάτσιος, Λένα Σαββίδου, Δώρα Σκαρλάτου, Θάλεια Σκαρλάτου, Εφη Σταμούλη και Θ. Τεκνετσίδης...**